

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

## 1. On som? Tres dades per conèixer la situació actual

- ✓ La Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya (CONFAVC) va néixer l'any 1988 i és una organització sense ànim de lucre que coordina 677 associacions i 28 federacions veïnals.
- ✓ El primer cop que es va sentir a parlar d'Agendes 21 locals va ser l'any 1992. Actualment, a nivell internacional, 6.416 autoritats locals de 111 països diferents ja estan compromeses en el procés, i d'aquestes, unes 5.292 són d'Europa. A Catalunya hi ha cinc milions d'habitants vivint en 230 municipis que ja han fet, o estan en procés d'Agenda 21 Local, essent així el 79% de la població catalana.
- ✓ El programa d'educació per a la ciutadania a les escoles té per objectiu promoure el desenvolupament dels valors democràtics, afavorir el coneixement dels drets humans i l'educació per la pau i la solidaritat, tot impulsant la participació i el compromís dels joves a la societat.

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

## 2. Intercanviem experiències. Accions i pràctiques que s'estan portant a terme arreu del territori

❖ **Pla Estratègic d'Educació Ambiental del Parc Natural del Montseny:** Procés iniciat el 2010 per elaborar l'estratègia d'educació ambiental del parc. Es tracta d'un procés de participació inclusiu que dóna resposta als reptes plantejats durant la fase de diagnosi (2008). S'està redactant el document marc amb la participació dels agents relacionats amb l'educació i la divulgació que actuen en el territori (equipaments, mestres, educadors, ajuntaments, etc). Està coordinat per l'Equip Alteris i la SCEA (Tosca i viladraueducació.com), [www.scea.cat](http://www.scea.cat).

❖ **Projecte "Mataró Educació i Sostenibilitat":** El 2008 la SCEA va fer l'assessorament extern d'aquest projecte consistent en una estratègia d'educació per al desenvolupament sostenible de la ciutat. Un dels fruits d'aquest projecte és l'obertura d'un nou equipament de ciutat per a la sostenibilitat, la Casa Capell, [www.mataro.cat](http://www.mataro.cat).

❖ **Agenda 21 Barcelona:** El 2010 ha realitzat la segona convenció de signants del compromís ciutadà per la sostenibilitat, que definia 10 objectius i un període per desenvolupar-los: 2002-2012. L'objectiu ha estat avaluar col·lectivament l'Agenda 21, donar visibilitat a la feina feta per la xarxa de signants i detectar necessitats emergents, noves tendències, i planificar la feina per als propers anys. Ha estat un procés de llarga durada, iniciat al maig de 2010 i finalitzat el 14 de gener de 2011, [www.bcn.cat/agenda21](http://www.bcn.cat/agenda21).

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

- ❖ **Projecte de Gestió Participada riera de Vallvidrera:** Procés de participació ciutadana entorn dels rius, amb implicació dels tres ajuntaments dels municipis per on passa la riera de Vallvidrera. Es fa una reunió de treball conjunt de l'administració i entitats locals entorn d'un projecte de gestió comú i es redacten propostes de millora amb accions concretes. El grup impulsor del projecte el formen el Consorci del Parc de Collserola, la Universitat de Barcelona i l'Associació Hàbitats-Projecte Rius, <http://rieravallvidrera.projecterius.org/>.
- ❖ **Pressupost participatiu a Santa Cristina d'Aro:** Elaboració del pressupost municipal de manera participativa, des de les propostes que fan els ciutadans/es a les assemblees dels barris i establiment de temàtiques per decidir directament en què es gasten els diners de l'ajuntament. Aquesta iniciativa es va impulsar el 2003, i des del 2005 s'hi han incorporat els nens i nenes de l'escola del poble, el CEIP Pedralta, tot portant a terme el pressupost participatiu infantil, [www.santacristina.net/pressupostos](http://www.santacristina.net/pressupostos).
- ❖ **Democràcia inclusiva:** Proposta per construir una nova forma d'organització social basada en l'autonomia, la comunitat i la reintegració amb la natura. Aquest projecte té dos grups d'estudi a Barcelona i un grup d'acció a escala catalana que duu a terme xerrades, seminaris, actes públics, trobades i publicacions de diferents aspectes del projecte, [www.democraciainclusiva.org](http://www.democraciainclusiva.org).
- ❖ **Plans Educatius d'Entorn:** Un PEE és una iniciativa oberta i de cooperació educativa que vol donar una resposta integrada i comunitària a les necessitats educatives dels infants i joves més enllà de l'àmbit escolar, i per això intenta implicar el màxim d'agents locals. Actualment 80 municipis ja desenvolupen el seu propi PEE, [www20.gencat.cat/portal/site/Educacio](http://www20.gencat.cat/portal/site/Educacio).

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

❖ **Programa “Quiero mi barrio” (Xile):** Programa de recuperació de barris, que té com a objectiu la millora de la qualitat de vida en barris deteriorats a través de polítiques combinades, que millorin l’entorn urbà i promoguin la participació social. El programa busca generar un model de regeneració urbana que aconseguixi combinar diversos criteris: la integralitat de la intervenció, intersectorialitat i sinergia amb la xarxa d’institucions públiques i privades existents al territori. És un programa participatiu que incorpora els veïns com a actors rellevants en el procés, per això és innovador en l’aplicació de polítiques públiques de responsabilitat compartida amb la comunitat, [www.minvu.cl](http://www.minvu.cl).

❖ **“Promoción del Medio Ambiente Saludable” (Santiago de Xile):** Programa de política local d’infància.

## Pòsters

- **“Busquem arbres amb història de la Garrotxa”.** TOSCA amb el suport del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

- **Els joves tenim cura del planeta. Conferència Internacional de joves.** SCEA, Xarxa d’Escoles per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya, Departament de Sostenibilitat i Territori de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona, Vincles Fundació i Unescocat

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

3. Cap a on volem anar? Consensem quatre reptes per assolir en un futur proper

*Educació*

*Comunicació*

*Professionalització*

*Participació*

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Educació

## *Idees sorgides del grup de treball del Fòrum presencial*

- Dissenyar programes educatius de temàtiques específiques en ciutadania i polítiques públiques
- Implicació de l'alumnat en la gestió ambiental i EA de forma participativa
- Crear espais verds a les escoles com a projecte polític d'àmbit local, implicant tota la ciutadania: els alumnes i la comunitat educativa
- Dissenyar els programes educatius de manera participativa
- Educar la població per la participació
- S'haurien d'incloure processos participatius en l'educació formal i no formal, s'hauria d'aconseguir que l'educació fos participativa.
- Per tal d'implicar el ciutadà en les polítiques públiques locals, es podria crear un espai a la pròpia escola per tal de promoure-ho



## *Repte plantejat al Fòrum virtual i comentaris aportats*

**S'HAURIA DE DISSENYAR UN PROGRAMA EDUCATIU PER A CADA CICLE ESCOLAR QUE INCORPORÉS TEMÀTIQUES DE POLÍTICA AMBIENTAL.**

## *Repte global definitiu consensuat de l'àmbit EDUCACIÓ*



**Repensar la manera com orientar l'educació ambiental per tal que sigui construïda col·lectivament entre tots els agents implicats en un procés educatiu concret**

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Comunicació

*Idees sorgides del grup de treball del Fòrum presencial*

Potenciar el treball en xarxes: Qui? Com?



*Repte plantejat al Fòrum virtual i comentaris aportats*

*UTILITZAR LA POLÍTICA COM A EINA COMUNICADORA EN EL CAMP DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL.*

*Repte global definitiu consensuat de l'àmbit COMUNICACIÓ*



**Buscar estratègies per democratitzar i/o reapropiar-se dels mitjans de comunicació**

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Professionalització

*Idees sorgides del grup de treball del Fòrum presencial*

No s'ha tingut gaire temps per debatre aquest repte



*Repte plantejat al Fòrum virtual i comentaris aportats*

**ELS EDUCADORS AMBIENTALS HAURIEN DE REALITZAR FORMACIÓ PERMANENT I CONJUNTA AMB ELS EXPERTS EN POLÍTIQUES AMBIENTALS.**

*Repte global definitiu consensuat de l'àmbit PROFESSIONALITZACIÓ*



**Formació en polítiques públiques i processos participatius pels educadors ambientals**

### *Idees sorgides del grup de treball del Fòrum presencial*

- A les decisions polítiques d'àmbit local hi hauria d'haver participació de totes les entitats
  - Hi ha d'haver participació ciutadana en l'elaboració dels plans mediambientals, específicament a nivell local.
  - S'haurien d'utilitzar mecanismes de participació des d'un inici: durant els processos de prendre decisions i durant l'execució i seguiment dels projectes
  - Els processos participatius han d'estar fonamentats: s'ha de lliurar informació i conèixer-la abans de prendre les decisions.
  - S'ha d'aconseguir arribar a tota la ciutadania: implicació de TOTHOM (tant la població organitzada en entitats, associacions, ... com la població no organitzada)
- REPTE / pregunta : "com arribem a la població No Organitzada perquè participi??"  
Hi podria haver uns òrgans participatius estables  
La gent ha de participar al que li interessi, no se la pot obligar i no se la motivarà amb alguna cosa que no sigui del seu interès:
- Hi hauria d'haver la possibilitat de participació a tot per tal de poder escollir allò que sigui del propi interès
  - Hi podrien haver promotors de la participació
- S'han de buscar estratègies perquè la ciutadania participi i conegui que pot participar
  - “Veure” i “Observar” no és el mateix que “implicar-se” (implicar-se en l'elaboració, gestió, execució, seguiment i avaluació de plans i projectes)
  - La participació ha de començar en el primer pas de les polítiques públiques. És a dir, inicialment fer una diagnosi dels problemes de l'entorn (Quins problemes hi ha? Què es vol fer?) tenint en compte i fent participar la ciutadania.

### *Repte plantejat al Fòrum virtual i comentaris aportats*

**EN LES DECISIONS POLÍTIQUES D'ÀMBIT LOCAL HI HA DE TENIR CABUDA LA PARTICIPACIÓ DE TOTES LES ENTITATS DE LA LOCALITAT, JA SIGUIN DE CAIRE AMBIENTAL, EDUCATIU, CULTURAL, ESPORTIU, ETC.**

SÍ, si estem parlant de participació ciutadana i, per tant, en les decisions polítiques en general.



### *Repte global definitiu consensuat de l'àmbit PARTICIPACIÓ*

**Buscar estratègies perquè tota la ciutadania tingui la possibilitat de participar en totes les etapes d'una política pública local (des de la definició de l'agenda, fins al seguiment i avaluació del projecte)**

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

4. Prioritzem dos reptes. Concretem accions i estratègies comunicatives

En aquest cas només se n'ha prioritzat un:

**COMUNICACIÓ:** Buscar estratègies per democratitzar i/o reapropiar-se dels mitjans de comunicació

# CIUTADANIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES

**COMUNICACIÓ:**  
Buscar estratègies  
per democratitzar  
i/o reapropiar-se  
dels mitjans de  
comunicació

## ACCIONS

- Promocionar nous mitjans de comunicació lliures i participar-hi com a col·lectiu d'educació ambiental.
- Aconseguir que els mitjans convencionals siguin més participatius: construir els continguts entre tots.
- Crear una xarxa d'intercanvi de coneixements entre experts en comunicació (periodistes...) i entitats dedicades a l'educació ambiental.
- Buscar un mitjà local (diari, ràdio, televisió...) permanent, on es reservi un espai per tractar temes d'educació ambiental. Que aquests temes provinquin de tota la comunitat que tingui accés al mitjà (escoles, ciutadans, veïns, etc).
- Crear un espai/plataforma que fomenti la reapropiació dels mitjans de comunicació locals, mitjançant una xarxa que faci visible a quins mitjans es pot accedir, que assessori, fomenti i interconnecti ciutadania amb mitjans per promoure'n la participació.

## ESTRATÈGIA COMUNICATIVA

- A qui volem que arribin aquestes accions i que compleixin els reptes? Col·lectiu d'educadors ambientals, administració, etc. L'objectiu és que arribi a tothom, per a una participació col·lectiva.
- Hi hauria un logo visual i permanent que es mostrés en qualsevol petita acció que es fes i una web per fer-ne difusió: "activemelsmitjansdecomunicació.com".